

Beleidsplan 2026-2030¹ Stichting Schaapskooi Schijndel

1. INLEIDING

De passie en inspiratie van een groot aantal mensen heeft een Schaapskooi tot stand gebracht in het Wijboschbroek, het mooiste plekje van Meierijstad en onderdeel van Het Groene Woud en daarmee ook van het toekomstig Nationaal Van Gogh Park. Een plek met cultuurhistorisch erfgoed, levend erfgoed, immaterieel erfgoed en een plek waar 'de oude wijze' nog ervaren kan worden. De dagen van de opbouwende activiteiten liggen achter ons maar de inspiratie waarmee gebouwd is, is nog steeds op de plek merkbaar aanwezig.

De Stichting Schaapskooi Schijndel is voortgekomen uit het samengaan van verschillende besturen, mede op initiatief van Het NMC, lokale bedrijfsleven, Europese subsidiefonds, Mixx fonds, Prins Bernhard fonds en de Provincie Noord-Brabant.

De diverse initiatieven op het fysieke en conceptuele terrein van De Schaapskooi wordt bijna volledig bewerkt door vrijwilligers. De opbouwers zijn instandhouders geworden en langzaam maar zeker vergrijzen de inspirators en raken zij uit beeld. De uitdagingen van deze tijd zijn anders van inhoud dan in de tijden van opbouw. Nu gaat het over het beheer van wat tot stand is gekomen. Hoe doen we het oorspronkelijke initiatief recht en kunnen we meegaan in de typering van de provincie, het beleid van de gemeente, verwachtingen van Staatsbosbeheer, maatschappelijke ontwikkelingen. De jeugdige vrijwilliger laat op zich wachten terwijl de jongere generaties ons wel komen bezoeken. Bij De Schaapskooi Schijndel wordt een plek gevonden waar men kan 'herbronnen' even ervaren wat rust en ruimte met je doet en dat het leven in alle eenvoud gewoon goed kan zijn.

Voor de toekomst wil de Schaapskooi een inspirerend voorbeeld zijn waarin de wereld waarde hecht aan ons levend erfgoed en het behoud van oude ambachten die onze cultuur vormen. Onze droom is om dit streven nog sterker naar buiten te brengen.

Na de periode van opbouw en uitbreiding is het de komende jaren (2024-2030) tijd om te consolideren wat we hebben en ervoor te zorgen dat we verhalen kunnen blijven vertellen en het jachtige leven in de huidige maatschappij kunnen blijven verbinden met het mooie en de rust van de natuur. In hoofdstuk 2 hebben wij onze toekomstvisie in beleidskaders aangegeven en in hoofdstuk 3 de acties die daaruit voortvloeien.

Bestuur en vrijwilligers Stichting Schaapskooi Schijndel

¹ In mei 2025 is een eerste update gemaakt van dit plan en goedgekeurd in het bestuur.

2. BELEIDSKADERS

2.1 MISSIE EN VISIE

De missie van Stichting Schaapskooi Schijndel is: “Het gezamenlijk uitdragen van het verhaal van agrarische (huis)dieren en planten en de daarvan afkomstige producten in een prachtige en aantrekkelijke omgeving.”

De Stichting Schaapskooi Schijndel wil kennis en liefde voor de natuur en in het bijzonder de natuur in de directe omgeving (het Wijbosche Broek) en de overige gebieden van nationaal landschap Het Groen Woud bevorderen. Daarbij richt de Schaapskooi zich met name op kennis en herstel van agrarische gebruiken in het bijzonder gebruiken die betrekking hebben op het houden van schapen, kippen en bijen; de teelt en verwerking van hop en diverse vormen van duurzaam tuinieren.

Wij willen een heldere organisatie die financieel in balans is en de noodzakelijke taken kan uitvoeren. Daarvoor zetten wij in op de 5 aspecten (een goed onderhouden mooie omgeving, behoud en gebruik van cultuurhistorisch belangrijke gebouwen, samenwerken met mensen en organisaties, aandacht voor een duurzame samenleving, een goed verhaal van onze waarden en doelen) en proberen wij de volgende doelen te bereiken:

- Behoud en versterking van een mooie en de goed onderhouden omgeving;
- Een gezonde, diverse en proportionele veestapel (schapen, kippen, bijen), tuin en hopveld.
- Een gevarieerd aanbod aan activiteiten waarbij we op een verhalende wijze onze missie uitdragen;
- Een bezoekersomvang (bij onder meer onze evenementen en activiteiten aanbod) welke de noodzakelijke inkomsten genereert en waar ons verhaal bij past;
- Behoud en versterking van de gebouwen en omgeving aan de hand van een goed en financieel haalbaar beheers- en onderhoudsplan;
- Een voldoende omvangrijke vrijwilligersorganisatie waarbinnen heldere afspraken zijn en veel arbeidsvreugde en wederzijdse waardering;
- Heldere en marktconforme afspraken met (contract)relaties;

Wat betekent dit voor ons?

2.1 VRIJWILLIGERS

Om onze huidige en toekomstige activiteiten te realiseren hebben we voldoende vrijwilligers nodig. Het aanbod van vrijwilligers is niet groot en er is de laatste jaren een tekort aan vrijwilligers die fysiek ook arbeid kunnen verrichten. De gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers neemt toe. Dat leidt tot een hogere belasting voor alle vrijwilligers met de kans dat we vrijwilligers verliezen omdat de druk bij de anderen nog groter wordt. Gezien de leeftijd van onze vrijwilligers streven we naar verjonging en zoeken we enthousiaste vrijwilligers met een breed scala aan vaardigheden. We zoeken teamleden die gepassioneerd zijn over natuurbehoud, educatie en het delen van kennis over schapen en het herdersvak. Ook zoeken we naar vrijwilligers voor onze tuin en onderhoud van gebouwen. We verwelkomen mensen met de juiste expertise en passie om deze activiteiten tot een succes te maken.

Naast het aantrekken van nieuwe vrijwilligers gaan we ook voor een duidelijke aansturing van en een duidelijk aanspreekpunt voor de vrijwilligers, middels door onder meer een vrijwilligerscoördinator. We willen onze vrijwilligers blijven binden, waarderen en boeien.

2.2 BEDRIJFSVOERING

Een gezonde bedrijfsvoering betekent dat we de inkomsten van de Schaapskooi (=SK) besteden aan de door ons gestelde doelen en blijvend zoeken naar nieuwe inkomstenbronnen om deze doelen te kunnen realiseren.

De basis voor financiering zit momenteel in: subsidies van de gemeente, RVO, opbrengsten uit activiteiten en evenementen, verkoop van producten gemaakt door vrijwilligers en materialen van de schaapskooi en verhuren van het Skupke. De komende jaren richten we ons op een programma dat bestaat uit een aantal aanvullende activiteiten welke moeten leiden tot het groeien naar een meer gezonde financiële bedrijfsvoering.

- Overleg met de gemeente Meierijstad dat moet leiden tot meer financiële armslag voor onze stichting;
- Het verkrijgen van een ANBI status en oprichten van een club van 100; en/of vrienden van de Schaapskooi;
- Crowdfunding acties voor losse projecten;
- Het binden van bedrijven, zoals UDEA, Jumbo, Campina, Agrifirm, Sligro, SOS 700, Royal Canin, Cranenbroek, de Wit, BAS of andere lokale MKB in Meierijstad

De stichting beheert haar vermogen op prudente wijze. Reserves worden uitsluitend aangehouden voor continuïteit en toekomstige projecten en worden zoveel mogelijk ingezet

om de doelstellingen te realiseren. Het vermogen wordt veilig beheerd (geen risicovolle beleggingen). Het bestuur ziet toe op verantwoord financieel beleid en legt hierover jaarlijks verantwoording af in de jaarrekening. Er vindt nooit privévoordeel plaats.

2.3 GEBOUWEN EN LANDBEHEER

We willen dat onze gebouwen en erf in goede staat blijven en willen zorgvuldig omgaan met de ecologie van dit gebied. De basis van onze schaapskooi is de grond waarop onze kudde graast, onze tuinen zijn aangelegd, onze hop wordt geteeld en de gebouwen van de schaapskooi staan.

Een goed beheer van deze grond is essentieel voor de gezondheid van onze schapen en het behoud van de natuurlijke omgeving. We zetten in op duurzaam landbeheer.² We willen niet alleen dat onze schapen in een gezonde omgeving grazen, maar ook dat de grond zelf gedijt. Dit betekent het implementeren van verantwoorde begrazingspraktijken en het waarborgen van een evenwichtige vegetatie. Daarnaast moeten we alert zijn op bodemkwaliteit en erosiepreventie om een veerkrachtig ecosysteem te behouden. Samen met het beheren van onze kudde, willen we actief bijdragen aan het behoud van de biodiversiteit in ons gebied.

2.4 LEVENDE HAVE

Vanuit een ecologisch perspectief is het hoeden van de kudde in het Wijboschbroek en de Smaldonk, het gebied rondom de schaapskooi, van groot belang. Het aantal schapen moet passen bij de gronden die we in eigen bezit hebben dan wel kunnen huren of pachten. We willen een gezonde³ en stabiele schaapskudde blijven houden die past op de gronden die we direct in eigen beheer hebben dan wel langdurig kunnen huren of pachten. Dit is in de nabije toekomst circa 9 hectare (circa 3 ha gronden nabij Schaapskooi die wij pachten van de gemeente Meierijstad, 2 hectare gronden van de gemeente Meierijstad nabij de A50 die wij begrazen en circa 4 ha van particulier de heer Brus. Daarnaast maken we afspraken met pachters van gronden van SBB, de provincie Noord Brabant of waterschappen en landbouwers in de directe omgeving m.b.t. gebruik van gronden voor bijvoorbeeld beweiding.

We willen dat er altijd circa 15 schapen bij de Schaapskooi staan. Dit is zowel voor de beleving van onze bezoekers als schapen als het kunnen uitvoeren van demo's met schapen. Om dit alles goed te kunnen realiseren is het nodig dat we voldoende vrijwilligers hebben, voldoende grond kunnen huren of pachten, een duidelijk weideplan hebben, de grond goed bemesten, veel aandacht hebben voor de gezondheid van de dieren. We hebben er daarom voor gekozen om de kudde te houden van circa 40 tot 50 schapen met drie rassen; het Kempische heideschaap, het Drents heideschaap en het Schoonebeker heideschaap.

² Dus geen gebruik van bestrijdingsmiddelen.

³ Het blauwtongvirus dat heerste bij het schrijven van dit plan had in 2024 geleid tot een hoge sterfte onder met name de lammeren van dat jaar (50% sterfte) en geeft aan hoe belangrijk een gezonde kudde is en een goede verhouding tussen grootte van de kudde en aantal vrijwilligers.

We behouden onze huidige kippenrassen en het fokcentrum zeldzame huisdieren, zoals opgezet in 2018. In samenwerking met de Ambrosius vereniging zorgen we voor een mooie bijentuin en goed onderhoud van de vijver in deze tuin.

2.5 HOPVELD

In 2030 is het Hopveld bij de Schaapskooi Schijndel een begrip geworden in de gemeente Meijerijstad. Bewoners van Meijerijstad worden door activiteiten die ontplooid worden op het Hopveld positief verrast. Regelmatig kunnen bewoners van Meijerijstad in aanraking komen met datgene wat er het Hopveld te bieden heeft. Daarnaast wordt de hop zelf gebruikt in verschillende brouwerijen voor het maken van bier.

Bierbrouwvereniging het Hopbelleke heeft verschillende recepten ontwikkeld met de hop uit het Hopveld. In de winkel van Schaapskooi Schijndel zijn verschillende producten te koop die met hop van het Hopveld ontwikkeld zijn.

Om het Hopveld en de activiteiten rondom het hopveld structureel verder te ontwikkelen is het van belang dat deze ontwikkeling dusdanig zijn dat er minimaal gebruik wordt gemaakt van subsidie gelden. Doelstelling is de ontwikkelingen van het hopveld en de activiteiten rondom het hopveld met de opbrengst van het hopveld en de activiteiten rondom het hopveld te bekostigen. We denken daarbij aan; meer brouwerijen die onze Hop afnemen; verkoop van jonge Hop-planten; Hopolie maken; ieder jaar een Hopoogstfeest; Hop sierstrengen telen voor bloemisten.

2.6 WOLATELIER GOUDEERLIJK

In 2024 is gestart met de samenwerking met de wolgroep Goudeerlijk. In de loop van 2025 is deze geïntegreerd in de organisatie van de Schaapskooi en blijft haareigen naam behouden. De vrijwilligers in het wolatelier verwerken alle vachten van onze schapen tot diverse wolproducten. Deze producten worden verkocht en de inkomsten van de verkoop wordt gebruikt voor de doelen die de Schaapskooi nastreeft. De kerngroep wol blik jaarlijks terug en kijkt waar nieuwe ontwikkeling noodzakelijk/wenselijk zijn. Om de kwaliteit van de producten te verbeteren willen zij de komende jaren inzetten op een aantal punten.

- De wol beter sorteren na het scheren.
- De kwaliteit van de wol verbeteren door de (eigen) vachten die niet voldoen beter scheiden in: bruikbaar, vulwol of tuinvol.
- De vachten van externen (beoordelen en alleen die vachten aannemen van het lijstje wat de werkgroep heeft aangeleverd.
- Het opmaken van kaartjes die standaard worden gekoppeld aan de wol/vacht, zodat we kunnen monitoren of het eindproduct voldoet aan de verwachting.

- De gesponnen wol monitoren: dit hadden we los elaten in 2025. Resultaat was dat er soms door vrijwilligers een deel van de gesponnen wol werd gebruikt voor kleine projecten waardoor er te weinig gewicht over was van deze partij om een groter project te maken zoals een trui. We schakelen hier weer terug naar het uitgeven/beheren van de gesponnen wol.
- Het meer gestructureerd gebruiken van de informatiemap en waar mogelijk patronen, verfrecepten e.d., digitaal opslaan en toegankelijk maken voor gebruik door de vrijwilligers.
- 2x per jaar een vrijwilligersdag, met workshops, organiseren, specifiek voor de vrijwilligers van het Wolatelier met als doel deskundigheidsbevordering en samenwerking onderling.

In 2026 is behoefte aan de volgende zaken: materiaal (voorvilt, lontwol, fournituren), gereedschap: (wol punchmachine, elektrische wolkaarder breed), deskundigheidsbevordering, goede communicatie, aanpassing Hop-Est (vloerbedekking boven, horren, extra trapleuning, extra set tafelhoogers).

2.7 TUINEN

We onderscheiden drie tuinen; de groentetuin, de kruidentuin en de bijentuin.

De groentetuin

Sinds 2025 hebben we een nieuwe educatieve groentetuin die past bij het culturele erfgoed zoals de Schaapskooi dit uitstraalt. Enerzijds door de teelt af te stemmen op vergeten groenten en oude gewassen te telen, zoals dat vroeger werd gedaan rondom de boerderij. Anderzijds door een gedeelte van de tuin in te richten naar ideeën van de permacultuur, die veel lijkt op de oude manier van tuinieren, maar ook naar de toekomst gericht is, met het oog op de klimaatverandering.

De groentetuin staat open voor bezoekers maar geeft ook een werkplek voor stagiaires van groenscholen die wij ieder jaar 20 dagdelen ontvangen. Gemiddeld werken er iedere week circa 5 vrijwilligers/stagiaires in de groentetuin. Door het werken met een permacultuur krijgen onze vrijwilligers de kans om zich hierin ook te ontwikkelen wat dan de mogelijkheid om voorlichting te geven aan de bezoekers vergroot.

Daarnaast is het de bedoeling om in samenwerking met wolgroep gewassen te telen om de wol op een natuurlijke wijze te verven. Dit vergroot ook het aantal mogelijkheden om weer andere workshops te geven.

De gehele tuin omvat 200 m² waar in het midden een rolstoel vriendelijk pad ligt voor de bezoekers. Rechts van het pad de traditionele tuin en links het perma gedeelte. Het traditionele gedeelte wordt bemest met natuurlijke mest en er komen bedden in met daartussen paden. Het perma gedeelte wordt opgebouwd vanuit het weiland, wat nu de ondergrond is, met karton en biocompost. De teelt zal bestaan uit o.a. vergeten groente, wede voor de wol te verven en gewassen als supplementen voor de schapen.

De kruidentuin

Deze blijven we bewerken zoals dit nu gaat. Er zijn hiervoor geen wijzigingen gepland.

De bijentuin

In overleg met bijenvereniging Sint Ambrosius hebben we in 2025 de bijentuin opnieuw aangelegd. Belangrijk voor de komende jaren is goed onderhoud.

2.8 ACTIVITEITEN EN EDUCATIE

We hebben een duidelijk basisaanbod voor bezoekers van de Schaapskooi.

- Voor de jonge basisschoolleerling is er de mogelijkheid om tijdens de lammetjesperiode een bezoek te brengen aan onze kudde met lammetjes gecombineerd met een creatieve activiteit.⁴ Hetzelfde geldt voor specifieke afspraken voor groepen met kinderen en volwassenen met een beperking.
- Voor alle overige geïnteresseerden zijn er verschillende mogelijkheden om deel te nemen aan de activiteiten op en rondom de Schaapskooi: op bezoek bij de herder en de schapen; demo schapen drijven; schapenspel; teambuilding met de kudde; bezoek en/of deelname aan wolatelier; deelname aan een wolworkshop; deelname aan een workshop bijen; deelname aan een excursie hop en bierproeverij; lopen van Q-erfpad.
- De lammetjesdagen. Twee dagen in het voorjaar waar bezoekers kunnen kijken in de stal naar de pasgeboren lammetjes. In deze periode ook veel bezoeken van mensen met een beperking.
- De schaapscheerdersdag. Een dag waarop de schapen worden geschoren en deelnemers kennis kunnen maken met de verwerking van deze producten.
- Het hopoogstfeest/ambachten markt waar bezoekers de pluk van de hop kunnen zien en daarnaast een markt bezoeken van oude ambachten.
- De sapdag/fruitpersdag waar mensen met eigen fruit tegen een betaling dit fruit kunnen laten persen, pasteuriseren en opslaan in pakken waardoor het twee jaar houdbaar blijft.

⁴ Als gevolg van gebrek aan vrijwilligers kon deze activiteit in 2025 helaas niet doorgaan.

3. ACTIES

Om het beleidsplan verder vorm te geven zijn er natuurlijk acties nodig. Niet alles kan tegelijkertijd en daarom hebben we hieronder acties gefaseerd in de tijd weggezet. De acties geven invulling aan ons beleid en sturing aan onze werkzaamheden.

Jaarlijks worden de acties (x+2) ingevoerd en waar nodig (x+1) bijgesteld.

Acties 2026 (naast de lopende zaken).

- Aanvragen ANBI status;
- Opzet toekomstbestendige organisatiestructuur;
- Huishoudelijk reglement aanpassen waardoor een duidelijke taakverdeling wordt vastgesteld;
- Duidelijk afspraken met gemeente maken over gebruik percelen bij A-50
- Met gemeente Meierijstad en stichting Verhagen komen tot nieuwe financiële kaders die moeten leiden tot mogelijk maken van een gezonde bedrijfsvoering;
- Begroting vanaf 2026 inclusief onderhoudsposten en afschrijvingen;
- Maken van meerjarenonderhoudsplannen voor de verschillende gebouwen;
- Uitzetten en invoeren club van 100/vrienden van.
- Actief werven van vrijwilligers via social media, advertenties en berichten;
- Contacten met Agrifood bedrijven in Meierijstad en andere organisaties m.b.t. sponsoring;
- Maken ARBO-beleidsplan;

Acties 2027

Worden in de loop van 2026 opgesteld.

4. ORGANOGRAM

Nog toevoegen als structuur helemaal duidelijk is.

